

Den stora kvadratiska stensättningen vid Arkils tingstad i Bällsta studeras.

Till Vallentuna och Rö

Upplands fornminnesförenings höstutflykt 1960

Runristningar i rikets runstensrikaste bygd Vallentuna, Rö kyrka och Näs vackra 1700-talsherrgård i Rö socken stodo på programmet för Upplands fornminnesförenings höstutflykt söndagen 2 oktober 1960. Drygt 60 deltagare hälsades av fornminnesföreningens vice ordförande professor Sven Hörstadius vid det första uppehållet på Kvarnbacken i Vallentuna. Ordföranden i Vallentuna hembygdsförening folkskollärare Bernhard Bengtsson berättade initierat om sin bygd, de många runstenarna, kyrkan, invigd 1198, Lindö och Bällsta minnesrika gårdar samt om väderkvarnen

vid Väsby från tiden omkring 1830, som hembygdsföreningen fått i gåva av fröken Hanna Karlsson och som man just var i färd med att restaurera. Landsantikvarie Sundquist berörde de olika kvarntyper, som funnits inom landskapet, stolpkvarnar och kvarnar med vridbar huv, s. k. holländare, samt nämnde några av de väderkvarnar, som allttjämt finnas kvar.

Vid Lingsbergs gård besågs en runsten, ristad av Asmund Kareson. Om runstens öden innan den restes på sin nuvarande plats och ristningens innehåll berättade folkskollärare Bengtsson, tillika ciceron vid besöket vid Arkils tingstad i Bällsta. Vallentuna kommun har gjort en betydelsefull insats i och med förvärvandet av det märkliga fornminnesområdet med de två av runmästaren Gunnar ristade stenarna och den stora kvadratiska stensättningen.

Sedan den medförda matsäcken intagits i Vallentuna moderna och trevligt inredda kommunalhus, gick resan vidare förbi Angarns och Össebygarns kyrkor till Rö kyrka. Här tog komminister Evert Karlsson emot och berättade livligt och medryckande om bygden, kyrkan och dess inventarier. Sedan alla med intresse tagit del av kyrkans vägg- och valvmålningar, medeltida skulpturer m. m. besöktes Näs herrgård, utsökt belägen på en höjd vid sjön Sparren. Doktorinnan Annie Silverstolpe, som bebor herrgården, hälsade välkommen och berättade om gårdens ägare genom tiderna, om de olika rummens inredning från 1770-talet, de vackra kakelugnarna, möblerna i rokokostil, gustavianskt och empire, de dyrbara fajanserna, det rika urvalet Pehr Hilleström-målningar m. m. Efter den inspirerat framförda historiken fingo alla tillfälle att bese herrgårdens inre med dess kulturhistoriskt märkliga rumsinteriörer. Största intresset tilldrog sig rummet med de Haptsignerade möblerna, speciellt beställda till detta rum. Besöket på Näs herrgård blev höjdpunkt på dagens program, vilket underströks av prof. Hörstadius när han till doktorinnan Silverstolpe framförde utflyktsdeltagarnas tack.

Sedan tack också framförts till höstutflyktens arrangörer amanuens Berg och landsantikvarie Sundquist var det dags för uppbrott och hemfärd. I lugn och ro kunde var och en njuta av landskapets i olika röda och gula nyanser lysande höstfärger allt under det att solen dalade vid horisonten och lätta dimslöjor förenade sig med höstskymningen som sakta sänkte sig över nejden.